

عنوان مقاله:

نظام نیارش گنبدخانه کهن کاشان (گنبدخانه مسجد جمعه)

محل انتشار:

نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، دوره 25، شماره 3 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

بابک عالمی - عضو هیئت علمی دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان و مدیر اجرایی مجله مطالعات معماری ایران

صدیقه کمالی زارچی - دانشکده معماری و شهرسازی / دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

گنبد، فرمی است که تاثیر بسزایی در شکل گیری ساختارها و مناظر معماری ایران دارد. شناخت انواع، شیوه‌های ساخت، و عملکرد سازه ای آن همواره دغدغه معماران و محققان بوده است. این پژوهش، به گنبدخانه مسجد جامع کاشان، از معدود بناهای کهن و پابرجا پس از زلزله های ویرانگر منطقه پرداخته است. تاکنون به معماری و فن ساخت این بنا پرداخته نشده است و بررسی آن نمایانگر تمایزاتی با گنبد های مشابه است. هدف پژوهش، مستندنگاری، بررسی پیشینه تاریخی، تزئینات و شیوه ساخت این گنبدخانه است. راهبرد پژوهش توصیفی تحلیلی و تفسیری-تاریخی است. پژوهش با حضور در بنا، کار میدانی و همچنین مطالعه منابع کتابخانه‌ای و اسناد شفاهی برای کنترل یافته‌ها و درک فنون به کاررفته و آگاهی از فرایند ساخت انجام شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که گنبد متعلق به دوره ایلخانی و به صورت دوپوسته گسسته است که با استفاده از فن شاهنگ و زنجیر و شابلون متحرک ساخته شده؛ شکل قوس گنبد داخلی، منحنی ریسمان آویخته است. نتایج پژوهش ضمن شناسایی دقیق اجزا و چگونگی کاربرد مصالح و خشخاشی ها در گنبد، نشانگر تشابه سلسله مراتب فن ساخت در منطقه، در مقایسه با گنبدخانه‌های چند بنای هم‌دوره خود است. تزئینات ایوان و محراب، نمونه منحصر به فردی از کاربردی و مقرنس است.

کلمات کلیدی:

مسجد جمعه کاشان، فضای گنبدخانه، فن ساخت گنبد، گنبد دوپوسته گسسته، فن شاهنگ و زنجیر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1776734>

